

BATXILLERAT

HUMANÍSTIC I CIÈNCIES SOCIALS

MÈTODE DE

LLATÍ 2

GREGORI ROYO

Primera edició: setembre 2011

© 2011 Gregorio Royo © D'aquesta edició:

EDITORIAL RIUBLANC, S. C.,

Lope de Vega, 12 Baix 46701 Gandia

www.riublanc.com, riublanc@gmail.com

Disseny de coberta: Jordi Garcia Polop

Fotografia de portada: Jordi Garcia Polop

Imprès a Espanya ISBN: 978-84-938029-1-2

Dipòsit Legal: B-13337-2011

Es reserven tots els drets, cap part d'aquesta publicació no pot ésser transmesa. Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra solament es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, amb les excepcions previstes per la llei. Si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra es prega que se sol·licite a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org).

A l'alumnat de Batxillerat de
l'IES Vall de La Safor de Vilallonga,
sense l'ajuda del qual
no podria haver estat possible aquest llibre.

Presentació	5
1. Els substantius. Particularitats de les declinacions.	9
2. Els adjectius.	21
3. Els verbs.	31
4. Els pronoms.	45
5. La concondança. Els casos. Les preposicions.	53
6. La subordinació. <i>Memoranda</i> .	67
7. Subordinació completiva (I).	71
8. Subordinació completiva (II). L'infinitiu.	75
9. Subordinació adjectiva. Els participis.	81
10. Subordinació adverbial (I). Temporals i Consecutives.	89
11. Subordinació adverbial (II). Causals i Finals.	93
12. Subordinació adverbial (III). Concessives, Comparatives i Condi- cionals.	97
13. Conjuncions Coordinants.	101
14. Conjuncions subordinants: <i>ut, cum, quod</i> .	105
15. Gerundi i Gerundiu. El Supí.	111
16. <i>Consecutio temporum</i> . Estil indirecte.	115
Temes de literatura llatina.	
La Historiografia.	123
El Teatre.	139
L'Oratòria.	153
L'Èpica.	163
La Lírica.	177
Apèndix I. Evolució fonètica.	207
Apèndix II. Mètrica.	219
Apèndix III. Textos en llatí comentats.	225
Corneli Nepot. <i>De viris illustribus</i> .	227
Sal·lusti. <i>De coniuratione Catilinae</i> .	231
Virgili. <i>Eneida, II</i> .	241
Ovidi. <i>Metamorphoseon, I</i> .	249
Petroni. <i>Satyricon</i> .	255
Apèndix IV. Expressions llatines.	285
Apèndix V. Quadres de morfologia.	299
Apèndix VI. Hispània romana.	305

PRESENTACIÓ

Mètode 2 és la continuació del *Mètode 1*, una proposta didàctica per a l'ensenyament del llatí que ha originat vint anys de treball a les aules i la inacabada curiositat per cercar formes més efectives en el complex procés que suposa ensenyar la llengua llatina.

Ací com allí, insistim en donar importància cabdal al text com a font d'informació cultural, material de comprensió i punt de partida perquè l'alumnat pugua extreure'n les regles gramaticals i base des d'on el professorat procedisca a l'explicació de conceptes nous.

Com al *Mètode* de primer de Batxillerat, prioritzem l'aprenentatge significatiu, comprensiu i inductiu. Encara que aquesta tendència s'interromp les cinc primeres lliçons perquè s'hi fa un repàs sumari a la matèria del curs anterior, a partir de la sisena es reprèn el mètode inductiu tot i que gradualment atenuat, d'una banda per l'ampla casuística de la subordinació i d'altra per les necessitats del propi curs, més orientat a assolir les destreses de la traducció que a l'aprofitament dels continguts teòrics.

Proposem un text al començament de cadascuna de les lliçons, acompanyat de glosses marginals amb les dificultats més pregonas. L'explicació gramatical posterior utilitza, sempre que pot, elements del text, el qual vol funcionar com un material que s'aprofita en les dues direccions: la d'haver generat una referència i la d'acabar en ell com a exemple. S'hi afegeix algun exercici al respecte i de vegades un altre text per consolidar els conceptes treballats. La lliçó finalitza amb un exercici d'etimologia, on s'hi descobreix un verb arrel a partir d'una forma apareguda al text i se'n formen compostos en llatí, fonamentalment verbals i derivats en la nostra llengua.

ELS TEXTOS estan sense adaptar, tal i com demana l'especificitat del curs preuniversitari.

La selecció dels **textos introductoris** s'ha fet atenent a tres criteris bàsics: el primer de tots la rellevància de Ciceró i Cèsar com a autors del classicisme llatí; en segon lloc s'ha intentat que la tria constituïska un tot significatiu que ens done una idea més o menys clara del caràcter de les obres seleccionades; i finalment, com s'ha apuntat dalt, la possibilitat que el text mateix ens oferisca *exempla* gramaticals.

Per a les cinc primeres lliçons que formen el repàs de la matèria de primer de Batxillerat, hem elegit la *narratio* del *Pro Sextio Roscio*, una veritable unitat narrativa en si mateixa que exposa amb claredat resplendent els fets sobre els quals es basa el discurs de Ciceró. Per a la resta de les lliçons hem anat al primer llibre del *De bello Gallico* de Cèsar i al primer llibre del *De bello civile*, amb una incursió en el llibre segon per millor il·lustrar el sistema de coordinació.

Els **textos complementaris** que ajuden a consolidar els conceptes són:

Ciceró, *In Catilinam*, I, 1. (pag. 73)

Tit Livi, *Ab urbe condita*, XXII, 7. *La desfeta de Trasimè*. (pag. 80)

Valeri Màxim, *Factorum et dictorum memorabilium libri*, 2.2.9. *Explicació de la festa dels Lupercals*. (pag. 87)

Sèneca, *Epistolae morales ad Lucilium* 28, 1-8. *El turisme no cura els mals de l'ànima*. (pag. 88)

Quint Curci, *Alexandri Vita* VII, 4. *Bàctria*. (pag. 96)

M. Tul·li Ciceró, *De divinatione*, I, 53. (pag. 100)

M. Tul·li Ciceró, *De legibus*, 3-5. (pag. 109)

Els **textos comentats** de l'apèndix, tal i com informa l'índex, són dels autors més representatius de l'Edat d'Or: Nepot amb alguns dels perfils dels personatges de l'antiguitat dibuixats amb claredat i senzillesa; Sal·lusti amb una ampla selecció de l'obra mestra *La Conjuració de Catilina*; Virgili i Ovidi amb un recull d'escenes narratives de *L'Eneida* i *Les Metamorfosis*; i finalment una generosa selecció del *Satiricó*, un text sempre atractiu per al professorat i l'alumnat.

ELS TEMES DE LITERATURA LLATINA, classificats per gèneres, estan disposats cronològicament, amb la referència als autors indispensables emmarcats en el context historico-cultural i amb un comentari succint de les obres, estil i significació. És obvi que la síntesi que es demana a la prova de selectivitat excedeix amb escreix el contingut de cadascun dels temes, ja esquematitzats *per se*, per això donem unes normes breus per a la recensió amb un exemple pràctic de resum que pots visitar a la pàgina 137.

L'estudi de la literatura queda incomplet si no parteix dels seus textos. Tot i que el programa ens deixa poc marge per a l'explotació textual, encara així considerem indis-

pensable que el text siga un aspecte fonamental per entendre el fenomen literari. Per això acompanyem els temes d'abundant matèria textual, que ha estat seleccionada i traduïda per l'autor d'aquest *Mètode*. S'hi han afegit, especialment a l'inabastable tema de la lírica, manifestacions de la tradició cultural literària posterior per valorar en el terme just la importància dels autors.

ELS APENDICES d'evolució fonètica, mètrica, expressions llatines, els quadres de morfologia i el resum sinòptic sobre la Hispània romana que apareixen al final, amb la seua voluntat de subsidiaritat, però també amb la consciència de la seua importància a l'hora de perfilar una formació humanística sòlida, són d'utilització discrecional, depenent de les necessitats del professorat o de l'alumnat per completar els continguts gramaticals, literaris o culturals.

Com a lloc per consultar material complementari, us recomanem el blog de l'autor, metodedellati.blogspot.com, on podreu trobar temes de cultura romana, com urbanisme i monuments de la Hispània romana, una selecció d'exercicis, articles, presentacions, vídeos i d'altres connexions i adreces interessants relacionades amb l'assignatura.

Gregori Royo.